

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2456

av Johan Hedin (C)

Rättspolitik

Sammanfattning

Rättspolitiken ska se alla människors lika värde, skydda de som behöver samhällets skydd, straffa brott samtidigt som vi lägger fokus på att människor som har begått brott får en möjlighet till en väg tillbaka så att de kan bidra till samhället och den ska även arbeta för att förebygga brott.

Det finns vissa människor i vårt samhälle som behöver extra skydd. Till dessa hör våra barn och unga. Det är därför viktigt att vi agerar för att skydda dem och markera hur allvarligt samhället ser på brott mot dessa grupper, till exempel genom att införa ett barnmisshandelsbrott och se till att unga som utsätts för sexualbrott får snabb hjälp efter att brottet har skett.

En annan grupp som är utsatt är människor som är utsatta för människohandel. Dessa människor kommer ofta från fattiga förhållanden och luras till ett annat land för att utföra olika typer av arbeten. Människohandel är idag en av de mest lukrativa branscherna inom grov organiserad brottslighet och antalet offer för människohandeln är idag större än vad det någonsin har varit tidigare under mänsklighetens historia.

Hela Sverige ska leva. Det gäller även när det gäller rättspolitiken. Polisens synlighet är av stor vikt i stad såväl som på landsbygd och arbetet för att garantera att även de som inte bor i städerna har en polis som är lättillgänglig och synlig är viktig för att man ska kunna känna trygghet och för att tillväxten i hela landet ska kunna tryggas.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....1

Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	2
Barnmisshandelsbrott	3
Barnfridskränkingsbrott.....	4
Preventionsarbete mot sexualbrott	4
Samtycke och oaktsamhet i sexualbrott	4
Unga utsatta för sexualbrott.....	4
Lokalt förankrad polis	5
Polisens synlighet	5
Avskaffa mindre grov våldtäkt.....	5
30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning för offer för människohandel	5
Nationell handlingsplan mot människohandel	6
Fristående rapportör för att motarbeta människohandel.....	6
Internationellt polisiärt samarbete vid människohandel.....	6
En effektivare lagstiftning för alla sorters människohandel.....	6
Författningsdomstol.....	6

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nytt barnmisshandelsbrott som inkluderar såväl fysisk som psykisk misshandel införs i brottsbalken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nytt barnfridskränkingsbrott med högre straffskala än för annat fridskränkingsbrott införs i brottsbalken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva preventionsarbetet mot sexualbrott framåt inom EU, på riks- och landstingsnivå samt kommunal nivå och att särskilt fokus läggs på att skydda våra barn.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa oaktsamhetsbrott avseende våldtäkt som nytt brott, att se över våldtäktsbrottet och överväga att införa ett krav på samtycke.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn och unga som utsatts för sexualbrott ska få hjälp och adekvat vård i ett tidigare skede efter brottet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer lokalt förankrad polis i hela Sverige.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sätta tydliga mål för polisens synlighet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa brottet mindre grov våldtäkt (brottsbalken 6 kap. 1 § tredje stycket).
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska följa Europakonventionens krav på 30 dagars reflexionsperiod för vila och återhämtning för offer för människohandel.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en samlad nationell handlingsplan mot alla former av människohandel.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell fristående rapportör som samlar statistik och sprider kunskap för att motarbeta människohandel.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det internationella polisiära samarbetet vid utredningar som rör människohandel bör effektiviseras.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektivare lagstiftning som är tillämplig för alla sorters människohandel och för alla de led som är inblandade i människohandeln.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en författningsdomstol.

Barnmisshandelsbrott

Barn är en grupp som behöver extra skydd och politiken bör alltid sätta barnen främst. Polisen får in allt fler anmälningar om barnmisshandel – de senaste 30 åren har antalet tredubblats. De flesta anmälningarna gäller barn mellan 7 och 14 år. 2013 anmäldes sammantaget 17 500 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar var femte av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades 60 procent mot pojkar och 40 procent mot flickor. För att motverka denna utveckling och för att visa hur allvarligt samhället ser på brott mot en av våra mest utsatta grupper vill vi att ett nytt barnmisshandelsbrott, som inkluderar såväl fysisk som psykisk misshandel, införs i brottsbalken

Barnfridskränkingsbrott

Barn är en särskilt utsatt grupp som i vissa situationer utsätts för upprepade brott i form av misshandel, olaga förföljelse, olaga hot etc, inte sällan från en vårdnadshavare. Barn behöver lugn och stabilitet under uppväxten och ska kunna leva fritt från hot och övergrepp. Ett nytt barnfridskränkingsbrott, med högre straffskala än för annat

fridskränkingsbrott, bör införas i brottsbalken. Detta skulle visa på hur viktigt samhället ser på brott mot barn.

Preventionsarbete mot sexualbrott

När det gäller djupt integritetskränkande brottstyper som sexualbrott är barn och ungdomar en väldigt sårbar grupp. Konsekvenserna av sexualbrott för ett barn kan vara ännu mer långtgående och allvarliga än de är för vuxna personer.

Det finns ett stort behov av nya kunskaper om sexualbrott mot barn. Enligt Brås rapport 2011:6 (Polisanmälda våldtäkter mot barn) säger preventionsforskare att det är viktigt att samhället har förebyggande strategier mot sexuella övergrepp. Det saknas enligt rapporten en övergripande sammanställning av hur situationen ser ut på det förebyggande området i Sverige och som beskriver vad som i dag görs på de olika preventionsnivåerna, vem som har ansvar för att se till att det görs, samt vilka aktörer som gör det.

Samtycke och oaktsamhet i sexualbrott

Dagens sexualbrottslagstiftning signalerar att det är rättsligt okej att ha sexuell umgänge med en annan person om man inte vet att personen är mot det. Vi vill att brottsrubriceringen oaktsam våldtäkt införs och att möjligheterna till en samtyckeslagstiftning ska utredas. Vi vill att regeringen agerar för att förhindra att fler situationer uppkommer där fall inte täcks in av de rekvisit som ställs för att en handling ska anses vara våldtäkt, trots att händelsens natur visar på att handlingen borde vara av brottslig art. Oaktsam våldtäkt ska gälla när gärningsmannen inte insett, men borde ha insett att offret var i en särskilt utsatt situation.

Unga utsatta för sexualbrott

I statistiken över anmälda sexualbrott mot barn har flera kategorier ökat sedan mitten av 1990-talet. Särskilt stor är ökningen av de anmälda våldtäktsbrotten där siffran har gått upp från 2416 till 2994 mellan år 2008 och 2011. Detta är oroande och regeringen bör agera för att se till att barn ska få vård i ett tidigare skede efter brottet.

Lokalt förankrad polis

Under 1994–2005 lades 106 polisstationer ner i Sverige. Sedan 2006 har antalet polisstationer och poliskontor ökat igen. En lokalt förankrad polis är en central del av en politik som utgår från människorna och det lokala samhället. Det är också viktigt för människors känsla av trygghet och närhet till grundläggande service.

Polisens synlighet

Många människor saknar en polisiär närvaro i sin vardag. För att öka känslan av trygghet och mer effektivt kunna arbeta brottsförebyggande krävs att polisen blir mer synlig. I Sverige är vi ur ett internationellt perspektiv bra på social brottsprevention, det vill säga insatser för att få ungdomar i utsatta uppväxtmiljöer att inte hamna i kriminalitet, arbetet med gärningsmännen för att få dem att sluta begå brott och liknande. Detta är givetvis någonting vi måste fortsätta arbeta med och kan bli ännu mycket bättre på. Den situationella brottspreventionen är dock lika viktig. Det vill säga när man arbetar genom att minska möjligheterna att begå brott enligt teorin ”tillfället gör tjuven”. I det ingår också fler synliga poliser och exempelvis bättre belysning i parker. Regeringen bör vidta nödvändiga steg för att öka polisens synlighet i hela landet.

Avskaffa mindre grov våldtäkt

Enligt lagtexten ska en våldtäkt i vissa fall anses som mindre grov. Detta lagrum används sällan men sänder en signal att en våldtäkt kan vara mindre grov. Detta är olyckligt och därför bör regeringen agera för att detta brott ska avskaffas.

30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning för offer för människohandel

Enligt Europakonventionen har personer som utsatts för människohandel rätt till 30 dagars reflektionsperiod för vila och återhämtning. Sverige låter inte sällan bli att följa konventionen på denna punkt. Fokus ska inte läggas på att utnyttja offret i den rättsliga processen utan på att ge den brottsdrabbade information om rättigheter och möjligheter till stöd så att personen själv sedan kan avgöra om han eller hon vill delta i en rättslig process. Regeringen bör genom handling visa att regeln om rätt till 30 dagars reflektionsperiod är viktig och måste följas för att den drabbade ska kunna göra sig fri från inflytandet av människohandlarna, vila och återhämta sig så pass att han eller hon kan fatta beslut om medverkan i en eventuell rättegång.

Nationell handlingsplan mot människohandel

Människohandel sker inte bara för sexuella ändamål. Många av offren arbetar inom restaurangnäringen, som städare eller inom tillverkningsindustrin. Frågor som tvångsarbete, tiggeri och andra former av exploatering måste få samma uppmärksamhet som frågan om människohandel med sexuella syften. Därför bör regeringen agera för att tillse att Sverige får en nationell handlingsplan mot alla former av människohandel.

Fristående rapportör för att motarbeta människohandel

De människor som är mest i riskzonen för att bli offer för människohandel är de som redan är väldigt utsatta. Det kan röra sig om fattiga människor i andra delar av världen som vill skapa sig ett bättre liv eller ensamkommande flyktingbarn utan stabilitet och någon de känner att de kan lita på. En viktig del i att motarbeta människohandeln är att stoppa efterfrågan. Dels måste vi motverka efterfrågan på köp av sexuella tjänster, måste vi också öka kunskapen kring människohandel av annat slag för att kunna minska efterfrågan på billig arbetskraft där utövarna är offer för människohandel. Det behövs en nationell fristående rapportör som bland annat samlar statistik och sprider kunskap för att motarbeta människohandel.

Internationellt polisiärt samarbete vid människohandel

Människohandeln är internationell och internationellt arbete är av största vikt för att stoppa den. Det är därför viktigt att regeringen agerar för att öka möjligheterna till internationella polisutredningar och förbättra organisationen av samarbetet mellan olika länders specialister.

En effektivare lagstiftning för alla sorters människohandel

Människohandel pågår runtomkring oss. Människohandeln är idag större än den någonsin tidigare har varit i mänsklighetens historia, men ändå är det väldigt sällan någon döms för detta brott. Regeringen bör ta tydliga steg mot en effektivare lagstiftning som är tillämpbar för alla sorters människohandel och för alla de led som är inblandade i människohandeln.

Författningsdomstol

En författningsdomstol är en väsentlig del i en federal konstitution. Genom denna domstol kan medborgarna utkräva ansvar med utgångspunkt i de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformens andra kapitel. En författningsdomstol skulle effektivisera processen för medborgarna att få sina rättigheter prövade, vilket är positivt både för den enskilda människan och för rättstryggheten generellt. Att detta har stor praktisk betydelse visas inte minst genom att länder som Tyskland och Spanien, som har författningsdomstolar, har jämförbart färre mål i Europadomstolen för mänskliga rättigheter än vad t.ex. Sverige har.

Med en författningsdomstol kan medborgarna utkräva ansvar med utgångspunkt i de grundläggande fri- och rättigheterna i regeringsformens andra kapitel. I en

författningsdomstol skulle även kommuner och regioner ha möjlighet att föra sin talan om överliggande nivå inkräftar på deras kompetensområden.

Johan Hedin (C)